

tio mediorum, ut perfecta, et sapientissima sit, supponit scientiam aliquorum futurorum quam non necessario supponit intentio finis. Unde hoc non est in Christo singulare, sed idem in omnibus electis et prædestinatis vide re licet, ut facile constare potest exemplis ad ductis, et aliis similibus, quæ brevitatis gratia omitto. Ex quo patet solutio confirmatio nis propositæ, nam cum infertur Christum non futurum hominem ex vi talis determinatio nis, simpliciter negatur sequela, nam ex vi illius decreti infallibiliter erit homo, quamvis sine ratione mediorum et particularium circumstantiarum, quæ necessaria sunt ad executionem illius voluntatis; neque enim per hanc rationem mutatur prædestination, sed completetur. Unde ad majorem claritatem distingui potest illa particula, *ex vi talis prædestinationis*; nam, si intelligatur ex vi illius solius formaliter, conceditur sequela; si vero radicaliter, negatur sequela. Et hoc est quod nos dicimus, nimurum decretum illud, quo Christus homo dilectus fuit ante prævisum originale peccatum, ita fuisse absolutum, ac per se efficax, ut ex vi illius Deus incarnandus esset, sive peccatum foret, sive non foret, non quia sine alia ratione mediorum incarnationis futura esset, sed quia ex vi illius decreti necessario adhibenda fuerit ratio mediorum et circumstantiarum, necessaria ut decretum illud mandaretur executioni, et accommodata statui humanæ naturæ, vel lapsæ, vel in innocentia perseverantis. Ad funda mentum secundæ sententiae, quatenus huic etiam conclusioni repugnare potest, satis supra responsum est, cum illam tractaremus.

15. Concluditur secundo. — Dico ergo secundo: supposita præscientia conditionali quam Deus habuit de lapsu hominis futuro, si illum permitteret, verisimile est non potuisse habere Deum illud decretum incarnationis, prout nunc illud habuit, quin consequenter habuerit voluntatem permittendi peccatum, ut illa via exequeretur mysterium perfectissimo quodam modo suæ intentioni accommodato. Hoc constat satis ex dictis: explicatum enim est quomodo, posita illa scientia, sit necessaria connexio inter illud decretum et peccati permissionem. Dices: etiam in illo decreto et intentione potest distingui substantia a modo, et intelligitur habere connexionem cum permissione quoad modum, non quoad substantiam suam; ergo adhuc cesse nte permissione posset manere decretum quoad substantiam. Respondetur, ut in prin-

cipio quæstionis dixi, nos non considerare quid fieri posset, sed quid factum fuerit, et dicimus decretum, quod nunc Deus habuit de incarnatione facienda, quod intelligitur per modum unius simplicis intentionis, non potuisse stare sine permissione peccati, supposita dicta præscientia conditionata. Quando enim intentio non solum fertur in finem, sed in modum ejus, cessante medio necessario ad modum, cessat talis intentio; neque ex vi illius intendetur finis secundum se, nisi alia nova intentio poni intelligatur. Ut si quis intendat ire Romam commode, et sine magno labore, si non possit illo modo ire, ex vi illius intentionis cessabit omnino ab itinere, nisi aliud denuo statuat.

16. Juxta has duas conclusiones, facile est in diversis sensibus illas duas propositiones conditionales, quæ oppositæ videntur, in concordiam redigere ac verificare, scilicet: Licet Adam non esset peccatus, Verbum Dei carnem assumeret ex vi præsentis decreti; cui alia conditionalis videtur opposita, scilicet: Si Adam non peccasset, Verbum Dei carnem non assumeret; nam prior est vera, si illa hypothesis cadat in ipsammet præscientiam conditionatam Dei, seu in objectum ejus, ita ut sensus sit, quod, licet Deus prius ratione, quam habuisset decretum, quod nunc habuit de incarnatione facienda, præscivisset Adam non fuisse peccatum, etiamsi eum conderet cum eadem justitia, libertate, gratia et præcepto, et eamdem tentationem in eo per mitteret quam nunc permisit, nihilominus ha beret aliquid absolutum decretum de incarnatione facienda, quod nunc habuit, quia tale decretum, et motivum ejus, independens omnino fuit ab illa præscientia peccati; et in hoc sensu procedit nostra sententia, quam hactenus explicuimus, quamvis Scotus, et alii auctores, qui illam tuentur, non ita distincte illam declarant. Dices, in ea hypothesi hoc modo declarata supponi aliquid impossibile; quomodo enim potuit Deus id non præscire, quin necessario est omnium præciosus? Item, quia impossibile est Deum permittere peccatum, et peccatum non fieri; illa autem hypothesis supponit permissionem peccati; imo, infra dicemus hanc permissionem esse necessario con junctam cum illo primo decreto incarnationis; ergo fieri non potest quin præscientia conditionata futuri peccati præcesserit illud decretum. Respondetur in ea hypothesi nihil includi simpliciter impossibile, nam, ut supra dicebam, absolute possibile fuit ut Adam non

peccaret, etiamsi eodem modo tentari permet teretur, quo a dæmons fuit in paradiso tentatus, et non reciperet majorem prævenien tem gratiam, neque haberet paratam majorem adjuvantem quam de facto habuit; quia his omnibus hoc modo habentibus libere peccavit; ergo simpliciter potuit non peccare. Item, quia, si indigisset majori prævenienti auxilio, ut posset non consentire tentationi, vel, si non habuisset in manu et potestate sua omne auxilium necessarium ad non con sentiendum, non etiam fuisse in manu et potestate ejus non consentire, imo absolute permisus esset tentari supra id quod posset; quæ omnia falsa sunt, ut per se constat. Sicut ergo hoc fuit possibile, ita etiam contingens fuit hanc conditionalem esse veram: Si Adam sic conditus, et a Deo præventus et adjutus, a dæmons tentatur, non consentiet tentationi. Si autem hoc, quod contingens fuit, in re ipsa accidisset, jam Deus non præscivisset ab æterno peccatum futurum in Adamo, sed potius præscivisset carentiam peccati; nam Deus, qui est omnium præciosus, non præscit futura quæ futura non sunt, sed potius tunc prescit non esse futura; hæc enim scientia futurorum contingentium, tam absoluta quam conditionata, sine reali varia tione in seipsa habet indifferentiam quamdam ex parte objectorum, ut latius in 1 p., q. 14. Ad illam vero partem de permissione peccati respondeatur, negando in prædicta hypothesi supponi aut includi permissionem peccati proprie dictam; aliud est enim permettere tentationem cum sufficiente possibilitate peccandi et consentiendi, aliud vero est permettere peccatum seu consensum in tentationem; fieri enim potest ut, licet aliquis tentetur, non sit consensurus, et tunc, licet permitatur tentatio, non tamen peccatum, quia proprie non dicitur permitti, nisi id quod futurum prævidetur, his vel illis causis aut conditionibus positis. Unde, si solum prævideatur occasio vel periculum peccandi, non au tem peccatum ipsum, sed prævideatur potius resistendum esse occasio et periculo, tunc permititur quidem tentatio, vel possi bilitas peccandi, non tamen proprie peccatum ipsum, juxta communem usum hujus vocis, tam in Scriptura sacra, quam in Patri bus et Theologis, qui supponendus est, ne de nomine fiat quæstio. In prædicta ergo hypothesi, præcise ac formaliter loquendo, tan tum includitur permissione tentationis, et proximæ possibilitatis peccandi, cum qua per

missione, præcise ac secundum se considerata, staret optime peccatum non sequi, ut declaratum est; et ideo cum illa permissione stat etiam illa præscientia conditionata, quod, etiamsi Adam tali modo conderetur et tentaretur, non esset peccatus, et tunc proprie non esset peccatum permisum; nunc vero quia aliter in re ipsa futurum erat, habuit Deus præscientiam contrarii effectus, qua supposita, jam non solum permisit tentationem et possibilitatem peccandi, sed etiam peccatum ipsum.

17. Altera propositio conditionalis, scilicet, Si Adam non esset peccatus, Deus non fieret homo ex vi præsentis decreti, hunc habet sensum verum, scilicet, quia si, stante prædicta conditionali scientia de peccato Adæ fu turo, si tali modo esset conditus et tentatus, Deus noluisse illud peccatum permittere, sed impedire potius, vel non imponendo præceptum, vel non permittendo tentationem, vel creando Adamum cum majoribus gratiæ auxiliis, cum quibus præsciret Deus illum non consensurum, tunc data hac hypothesi, ad eam recte consequitur Verbum non fuisse incarandum ex vi præsentis decreti, non quia hoc decretum intelligatur nunc positum post permissionem et absolutam præscientiam peccati futuri, propter solum motivum redemp tionis, quod tunc deesset, ut multi exponunt et defendunt sententiam D. Thomæ, quam nos in hoc sensu tueri non possumus, sed quia, quamvis decretum de incarnatione, quod nunc Deus habuit, secundum rationem antecesserit in genere causæ finalis, tale tamen fuit, ut secum habeat conjunctam permissionem peccati, et quodammodo necessario illam inferat, et ideo veluti a posteriori recte colligitur, si peccatum non esset futurum, ex eo solum quod Deus nollet illud permittere, consequenter colligi non fuisse in Deo hoc decretum de incarnatione quod nunc habuit, quia, si hoc fuisse, necessario intulisset permissionem peccati, supposita prædicta præscientia conditionata. Et hoc sensu explicata, sententia D. Thomæ est vera, et juxta eumdem sensum possumus multa verba Sanctorum interpretari. Quomodo autem præsens decretum de incarnatione, quamvis secundum rationem sit prius, nihilominus habeat connexionem necessariam cum permissione peccati, dupli citer potest exponi. Primo, si dicamus decretum illud non considerari ut precisum secundum rationem, sed ut includit non solum voluntatem finis, sed etiam rationem mediorum,

et modum exequendi priorem intentionem; nam in hoc sensu plane verum est, sine permissione et prævisione peccati, non fuisse futuram incarnationem ex vi præsentis decreti, quia de facto ita statutum est, ut incarnationem non nisi per hanc viam et occasionem executioni mandaretur; ut in exemplo supra positio de Josepho dici potest, illum non fuisse futurum principem Ægypti, nisi esset venditus a fratribus, quia nimis considerata tota dispositione rerum, ita de facto fuit ordinatum, quamvis fortasse præcise considerando decreto illud, quo Deus prædefinivit ut Josephus in Ægypto regnaret, non esset necessaria venditio fratrum ut haberet effectum, posset enim alia via impleri. Dices, juxta hujusmodi sensum pari modo esse concedendum, Adamum non fuisse creandum, si non fuisse peccaturus; nec dæmones, nisi essent damnandi; nec multa alia bona, nisi ex eis oritura fuissent multa mala. Imo nec Christum ipsum fuisse prædestinandum, nisi peccatum fuisse futurum. Quæ tamen omnia vindicentur valde absurdia, et contra communem sensum. Sequela vero patet, quia, licet hæc omnia non sint connexa in aliquo decreto divino præcise considerato, tamen adæquata voluntate seu ratione divinæ providentiae illa omnia conjuncta sunt et connexa inter se. Responderi potest negando sequelam, quia re vera in rigore non est eadem ratio; quamvis enim hæc omnia concomitanter (ut sic dicam) sint conjuncta in divina voluntate, non tamen sunt connexa secundum aliquam rationem causæ, quia nec est unum propter aliud, nec per unum paratur via seu tenditur ad aliud, et ideo in illis rebus conditionales illæ locutiones in rigore non sunt propriæ, nec veræ; secus vero est in præsente, nam incarnationem, et permisso peccati, ita sunt connexa, ut unum sit propter aliud, et per unum paretur via ad aliud. Est ergo probabilis hic modus declarandi hanc connexionem, et non alienus a mente Sanctorum, qui non præcise ordinem intentionis, sed etiam executionis ordinem in suis locutionibus involvunt, ut supra dixi; mihi tamen non omnino satisficit, quia re vera non declarat connexionem peccati futuri et permissionis ejus cum decreto incarnationis ut sic, sed cum voluntate permitti peccatum ad exequendam tali modo incarnationem. Addo igitur ulterius, etiamsi decreto incarnationis præcise consideretur, illud habere necessariam connexionem cum permissione peccati futuri, supposita dicta

præscientia conditionata ejusdem peccati; modus autem connexionis jam est a nobis expositus, scilicet, quia Deus decrevit incarnationem efficere optimo et sapientissimo modo; supposita autem dicta præscientia, nullus alius modus erat ita aptus ad Dei sapientiam, et alia Dei attributa ostendenda, sicut hic, qui media permissione peccati locum habuit; et hæc etiam expositi potest facile accommodari dictis Sanctorum et D. Thom., a quo aliquo modo insinuatur in solutione ad quartum hujus articuli, ut ibi annotavi. Dices: ergo, juxta hanc expositionem, permisso peccati ordinata est ad incarnationem ut ad finem, scilicet, ut incarnationem optimo et sapientissimo modo fieret. Respondetur concedendo sequelam, neque hoc est ullum inconveniens, sed potius valde consentaneum sapientissimæ providentiae Dei, qui maxima mala non permittit nisi propter majora bona. Unde, licet potuerit Deus propter alias causas malum illud permittere, sicut permisit in Angelis, qui redimendi per Christum non erant, scilicet, ut naturæ et liberi arbitrii fragilitas ostenderetur, et gratiæ liberalitas ac efficacia, et similes, tamen multo est illustrior divinæ providentiae ratio, si intelligatur voluisse peccatum illud permittere, ut haberet occasionem ostendendi sapientiam suam et bonitatem in modo admirabili exequendi incarnationem, et conjungendi in hoc negotio perfectam justitiam cum infinita misericordia. Sic Chrysostomus, homil. de Adam et Eva (vel quicunque fuit auctor illius): *Prævidit, inquit, per omnia Deus, quanta habuit facere bona de transgressione hominis, et ideo illam permisit. Sed urgebis, nam videamus incidere in ea incommoda quæ in sectione tertia contra alios inferebamus, scilicet, quod Deus permiserit hominum culpam, ut Christus haberet quod redimeret, etc.* Quod si hæc conceduntur, eadem ratione dici poterit Christum; per primum decreto et in primo signo, prædestinatum esse passibilem et redemptorem. Respondetur negando sequelam: est enim notandum discriberem inter hanc sententiam quam nunc defendimus, et illam quam sectione tertia impugnavimus; nam illa affirmat esse connexionem inter decreto de incarnatione, et peccatum futurum, ex vi objecti voluti per illud decreto, et motivi propter quod volutum est, quia utrumque habitudinem intrinsecam dicit ad peccatum futurum, et hoc reputatur a nobis inconveniens propter virtualem inclusionem peccati, quæ in tali

voluntate prædefinitiva esse videtur, et hoc modo ac sensu inferuntur alia ut incommoda. At vero in præsenti non existimamus absolute et simpliciter esse connexionem inter decreto de incarnatione, et peccatum seu permissionem peccati, ex vi objecti voluti per illud decreto, neque ex vi motivi, quia ex se abstrahit et præscindit a peccato, et posset optime executioni mandari, etiamsi peccatum interventurum non fuisse; tamen, supposita conditionali scientia, qua novit Deus, per peccatum offerendam esse occasionem tali modo exequendi incarnationem, mediante illa oritur connexionis inter illud decreto, et peccatum futurum ac permissionem ejus, modo superius declarato; juxta quem evitatur facile prædictum inconveniens, quia in illo decreto voluntatis ut sic nullo modo peccatum includitur, neque virtute, neque implicite; secluso autem hoc incommode, nullum est inconveniens quod Deus permittat culpam, ut occasionem babeat magis ostendendi justitiam et misericordiam suam, ceteraque attributa in hoc mysticæ.

18. Juxta has ergo duas assertiones sic expressitas, et conciliantur aliquo modo opiniones, et accommodantur recte omnes congruentiae quas discipuli Divi Thomæ et Scoti pro suis opinionibus afferunt, illis contendentibus fuisse congruentius Deum non incarnari, nisi oblata occasione peccati, ne videatur Verbum quasi in ordinem creaturarum redigi, si solum propter universi perfectionem, et propter Patris injuriam vindicandam, conjungeretur creatæ naturæ; his vero e contra dicentibus non minus esse liberalitatis ac misericordiae opus exaltare innocentem naturam, quam ja-centem sublevare. Illud enim primum verum est, supposita occasione peccati, et præscientia conditionata illius; qua posita, congruissimum fuit permittere peccatum quod esset occasio tanta mysteria operandi, quo sensu potest intelligi dictum illud: *O vere necessarium Adæ peccatum, quod Christi sanguine detinetum est!* Postremum autem verum esset, si occasio peccati nullo modo esset offerenda; quia, ut bonitas se communicet, sufficiente ratione et opportunitate contenta est, quando maior necessitas non occurrit. Nec propterea Verbum in ordinem creaturarum redigitur, sed ipsum potius creaturam suam supra omnem ordinem exaltat.

19. Ultimo, facile ex dictis expediri potest alter sensus quæstionis omnino conditatus, scilicet, si supponamus, cessante pecca-

SECTIO VI.

Utrum Christus principalius venerit ad redendum homines ab originali peccato, ita ut, illo deficiente, non esset venturus redemptor.

1. Suppositis his quæ in superioribus dicta sunt, hæc quæstio præcipue habet locum de incarnatione in carne passibili, et ad exhibendum hominibus beneficium redemptionis. Nam de incarnatione secundum se jam dictum est, absolute loquendo, fuisse futuram, etiamsi peccatum non fuisse, quangum de facto, prout res gestæ sunt, habuerit connexionem cum peccato. Explicandum ergo superest cum quo peccato illam habuerit, an cum originali, an cum actuali. Et primo, suppono Christum venisse ut nos redimeret ab utroque, et ab omni peccato, originali, actuali, sive

mortalis, sive veniali; quod supra, art. 2, satis probatum est ex Scripturis et Patribus, et ex perfecto munere Redemptoris, qui venit ut nos ab omni iniustitate mundaret, et faceret sibi populum acceptabilem, et non habentem maculam, neque rugam, ut dicitur ad Tit. 2, et ad Ephes. 5, et ita per sacramenta, ab hoc redemptore instituta, omnia peccata tolluntur in sanguine ejus. Secundo suppono, per se ac principaliter venisse Christum propter tollendum peccatum, tam originale, quam actuale; quia et Deus ipse in totum hunc finem ordinavit hoc mysterium, et Christus ipse cum merebatur et satisfaciebat, per se et directe in utrumque dirigebat suas actions. Unde in Concilio Tolet. VI, cap. 1, sic dicitur: *Ex his tribus divinitatis personis solum Filium fatemur ad redemptionem humani generis propter culparum debita, quae per inobedientiam Adæ originaliter, et nostro libero arbitrio contraxeramus, resolvenda a secreto Patris arcano prodidisse.* Tertio suppono, principaliter ordinatam esse Christi redemptionem in remedium originalis peccati, ut docuit D. Thom., artic. 4, et opusc. 10, art. 28, et opusc. 11, art. 21, et sumitur ex omnibus adductis art. 2, dub. 2, et ex dictis in hac disputatione, dub. 2, opin. 1; et confirmari potest ex Scriptura, ad Romanos 5, 4 ad Corinth. 15, ubi Christus opponitur Adæ, ut redemptor totius naturæ, corruptori ejusdem: *Sicut per unum hominem peccatum intravit in mundum, etc.*; et ideo fortasse, Joan. 1, quasi per antonomasiam dixit Joannes: *Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mundi*, ut in græco legitur, et vertunt Biblia Complutensia, et ex Græcis legit Irenæus, lib. 3, cap. 11; et Theophrastus, super Joannem; et indicat Origenes, homil. 10 in Num., quamvis in 24, in plurali legat, si Latinæ versioni fides adhibenda est. Ex Latinis vero in singulari etiam legit Cyprianus, libro de Dupli martyrio; et Augustinus, lib. 12 contra Faustum, cap. 30. Et quamvis cum Vulgata, et aliis Patribus, communiter in plurali legamus, idem potest retineri sensus, quatenus peccatum originale in virtute et radice continet omnia peccata; propter quod dicebat David, Psalmo quinquagesimo: *Ecce in iniquitatibus conceptus sum.*

2. Ratio D. Thomæ. — Denique hanc veritatem late confirmat Caius Papa, epistola ad Felicem Episcopum; et Leo Papa, epist. 82 ad Palestinos Episcop. 3, et epist. 97 ad Leonem August., cap. 2. Ratione hoc probat D. Thomas, ex hoc quod peccatum originale in-

ficit totam naturam, non autem actuale; quæ est bona congruentia, quamvis non omnino convincere videatur; quia, licet non necessario et per modum naturæ diffundatur in totam naturam actuale, sicut originale, tamen re ipsa fere totam illam infectetur erat; et quamvis hoc sit per accidens, considerata propensione rationalis naturæ, et libertate ejus, tamen moraliter est quasi per se, supposita corruptione naturæ; quia infallibiliter in pluribus sequitur, et aliunde peccata actualia sunt multo plura, et graviora; remedium autem peccati adhiberi debuit, prout moraliter et in re ipsa peccatum inest, sive per se, sive per accidens eveniat. Et ideo addendum est, peccatum originale ita esse malum commune totius naturæ, ut sit quasi radix et fons omnium actualium, non solum quia avertit hominem a Deo, sed etiam quia privat hominem originali justitia, et relinquit hominem inordinatum, et suis affectibus subiectum, et privatum, quantum est ex merito talis peccati, omnibus auxiliis gratiae necessarii ad vitanda actualia peccata. Et bac ratione Christus principaliter venit propter tollendum originale, ut tanquam peritus medicus radice ægritudinis remedium adhiberet. Tandem ex modo prædestinationis divinae potest hoc explicari; nam, sicut intelligimus peccatum originale prius fuisse in permissione et prævisione divina, quam cætera actualia, quæ aliquando fuerunt vel futura sunt in humana natura, quatenus illud est radix et veluti causa cæterorum, ita ad prædefiniendam nostram redemptionem per Christum, per se solum intelligimus supponi permissionem et prævisionem originalis peccati; ergo hæc fuit primaria ratio prædestinationis Christi ut redemptoris, et in carne passibili, etc. Et ad hoc confirmandum valent omnia quæ superius, sect. 3, adducta sunt.

3. Ex his colligitur, ex vi illius voluntatis, et decreti quo Deus voluit redemptionem nostram, Christum venturum ad nos redimendum ab originali peccato, etiamsi nullum aliud actuale esset committendum, vel permittendum in humana natura. Probatur ex dictis, quia hoc fuit primum motivum volendi et prædestinandi redemptions. Item, quia hæc prædestination secundum rationem antecedit permissionem aliorum peccatorum; quinimo, stante decreto hujus redemptions, potuisset Deus propter Christum prædestinatum in redemptorem, velle tantam gratiam dare hominibus, ut nullum in eis permetteret;

peccatum actuale; quod clare ostendit, et permissionem aliorum peccatorum fuisse posteriore, et prædestinationem Christi ut redemptoris, non pendere ex futuris peccatis actualibus, sed tantum ex prævisione peccati Adæ, et totius naturæ in ipso.

4. Objectio. — Responsio. — Sed contra, quia licet hæc vera sint, considerando præcise primam illam voluntatem redimenti homines, propter prævisum originale peccatum, si tamen attendamus totum ordinem divinæ prædestinationis et providentia circa salutem hominum, et circa permissionem peccatorum actualium, sic videtur ex supra dictis sequi, si non fuissent actualia peccata, non fuisset futuram redemptionem, quia ita fuerunt connexa hæc in divina ordinatione, ut sine permissione peccatorum actualium non fuerit redemptio prædefinita. Quod confirmatur, quia adæquatum motivum propter quod Deus voluit redemptionem, non fuit originale peccatum, sed omnia peccata futura, prævisa scientia conditionata, vel absoluta, juxta diversas opiniones; ergo, deficiente hoc motivo, ex vi præsentis decreti non fieret incarnationis. Confirmatur secundo, quia in primo signo, in quo prædestinatus est Christus ut redemptor, prædestinata est passio ejus et mors, quæ in re futura non erat sine peccato interficiendum ipsum; ergo saltem, illo peccato non existente, non posset manere firmum primum decretum. Respondeatur hæc argumenta habere nonnullam difficultatem, fuxta aliorum opinione supra tractatas, in nostra vero facile dissolvi. Ad argumentum ergo respondetur concedendo totum quod assumit, in quo nullum est inconveniens, quia nihil aliud est quam dicere, posita in Deo conditionali præscientia, et toto ordine voluntatis suæ, qua ordinavit redemptions, permitendo peccata vel ad executionem, vel ad effectus ejus, non fuisset futuram redemptions, sine peccatis actualibus. Sed inde non fit primam voluntatem incarnationis fuisse dependentem ab hujusmodi peccatis, seu ab illorum permissione. Ad primam confirmationem jam supra dictum est, posse esse unum primum motivum sufficiens, quo posito ponatur voluntas, etiamsi alia desint, et nihilominus posse simul cum illo adjungi alia, vel simul, vel posterius ratione, quæ etiam habeant rationem motivi, quatenus propter illa vere afficitur et movetur voluntas, et, si hoc totum vocetur adæquatum motivum, quamvis illud desit, si

maneat primum, manebit voluntas, et ita est in proposito.

5. Ad secundam confirmationem dici possent multa, quæ ad 1 p., q. 14, pertinent. Nunc breviter dico, non prædefinivisse Deum absolute et efficaciter mortem et passionem Christi, quatenus a peccato necessario pendere possunt, nisi supposita permissione et prævisione peccati.

6. Questio. — Solum ergo superest ut e contrario videamus utrum, si non fuisset peccatum originale, futura autem fuissent actualia (suppono enim durante statu innocentiae, potuisse posteros Adæ peccare, sicut peccavit Adam), an in eo casu futura esset redemptio, vel in carne passibili, vel simpliciter, juxta varias sententias. Ubi occurunt curiosæ illæ interrogations, quid, scilicet, facturus eset Deus, si futura essent venialia sine mortalibus; quid si pauca mortalib; et in paucis hominibus; quid si multa, et in pluribus, aut in omnibus, vel fere in omnibus hominibus essent futura. Quæ omnes intelligendæ sunt de mortalibus; nam sola venialia neque in statu innocentiae esse poterant, nec pro illis tollendis Christus pateretur, cum non avertant a Deo, neque gratiam tollant, per quam potest pro eis sufficienter satisfieri.

7. Responsio. — Ad illa ergo breviter dicitur esse tam incerta, ut vix a nobis aliquid possit, vel probabiliter, definiri. Nam, si consideremus voluntatem Dei, prout de facto voluit Christum venire in carne passibili, ut nos redimeret a peccatis actualibus, non possumus dicere ex vi hujus voluntatis id fuisset futurum, si peccatum originale non fuisset, quia, ut supra dictum est, omnia peccata actualia, post peccatum Adæ, pendent a peccato originali tanquam a radice; ergo et voluntas redimenti ab illis peccatis supponit necessario peccatum originale. Adde, si peccatum originale non fuisset, quamvis alia actualia futura essent, fortasse tamen non hæc ipsa quæ modo innatura lapsa committuntur; ergo nec voluntas redimenti ab illis esset omnino eadem. Si quis autem dicat, nunc de facto habuisse Deum hunc animum redimenti nos ab actualibus peccatis, etiamsi sola essent, oportet ut aliquo fundamento hoc ostendat. Nam, ex primo motivo quo nunc Deus voluit nostram redemptions, hoc non colligitur, sed potius posset colligi contrarium. Denique, si non loquamur de praesenti voluntate, sed de alia quam Deus habiturus eset, posita illa hypothesi, hanc dicimus non